

Helyszín környezetének elemzése

Választott helyszínem a Városházával szemben lévő telekrendszer.

Felsőzsolca városának több településrendezési problémája is van. Én ezekből azt a problémakört ragadtam ki mellyel a város már évek óta foglalkozik, folyamatosan napirenden és előkészület alatt van.

A település az évszázadok során egyutcás faluból várossá nőtte ki magát és helyzetéből adódóan korlátolt módon nyugat felé nem terjeszkedhetett. Ennek oka a Sajó folyóban keresendő, mert mind természeti mind közigazgatási határt jelentett a település számára.

A falu így csak észak (Arnót), kelet (Onga) és dél felé (Alsózsolca) terjeszkedhetett. Ennek az lett az eredménye, hogy a város központja a századok során egyre inkább nyugat felé tolódott, és kialakult az a mai helyzet, miszerint annak legszélén található.

A településnek amúgy sem volt jól kialakult központja, a régi főutcán elszórtan jelentek meg a társadalmi élet fontosabb épületei. Ez a gyakorlat később sem változik meg és a későbbi középületek különböző utcákban jelennek meg.

Az alapprobléma abból adódik, hogy a városnak nincs egy élő, jól működő főtere. A mostani „központi” tér a Hősök tere gyakorlatilag nem működik, mert nincs rajta semmilyen folyamatos átmenő forgalom, sem gyalogos sem gépjárműforgalom. Ez a helyzet pontosan a fentiekben leírtakból adódik. A városnak szándéka egy új teresedést létrehozni a jelenlegi Városházával szemben.

/A város jelenlegi telekrendszere. Sárga mezővel a középületek jelölve/

Választott helyszín bemutatása

Feladatomban így a város leendő új terének vázlatos megtervezését választottam olyan formában, hogy később egyetlen kiemelt épülettel foglalkoznék bővebben. Diplomamunkámban szeretnék olyan térfalakat létrehozni épületekkel, melyek méltóak egy kisvárosnak, és olyan funkciókkal ellátni a területet, melyek biztosítják annak létét a városi szövetben belül.

A dolgozat kis részben kapcsolódik egy két évvel ezelőtti diplomamunkához, melyet Fehér Judit készített a Budapesti Műszaki Egyetemen. Ő egy evezős klubot és szabadidőközpontot tervezett a helyszíntől kb. 250 m-re délnyugatra.

/A terület elhelyezkedése a városon belül a meglévő telekrendszerrel.
Narancssárga épület a Városháza épülete/

A létrejövő új tér merőlegesen állna a jelenlegi főútra (Szent István út), és nyugati irányba terülne el a Sajó folyó és a töltés felé.

A jelenlegi főút térfala, mint írtam előzőleg, nem rendelkezik városias jelleggel. Ezen szeretnék részben változtatni.

A főút meglévő térfalai az új tér környékén

/A Szent István út térfala az 1988-ban felújított-kibővített Városházával és családi házakkal./

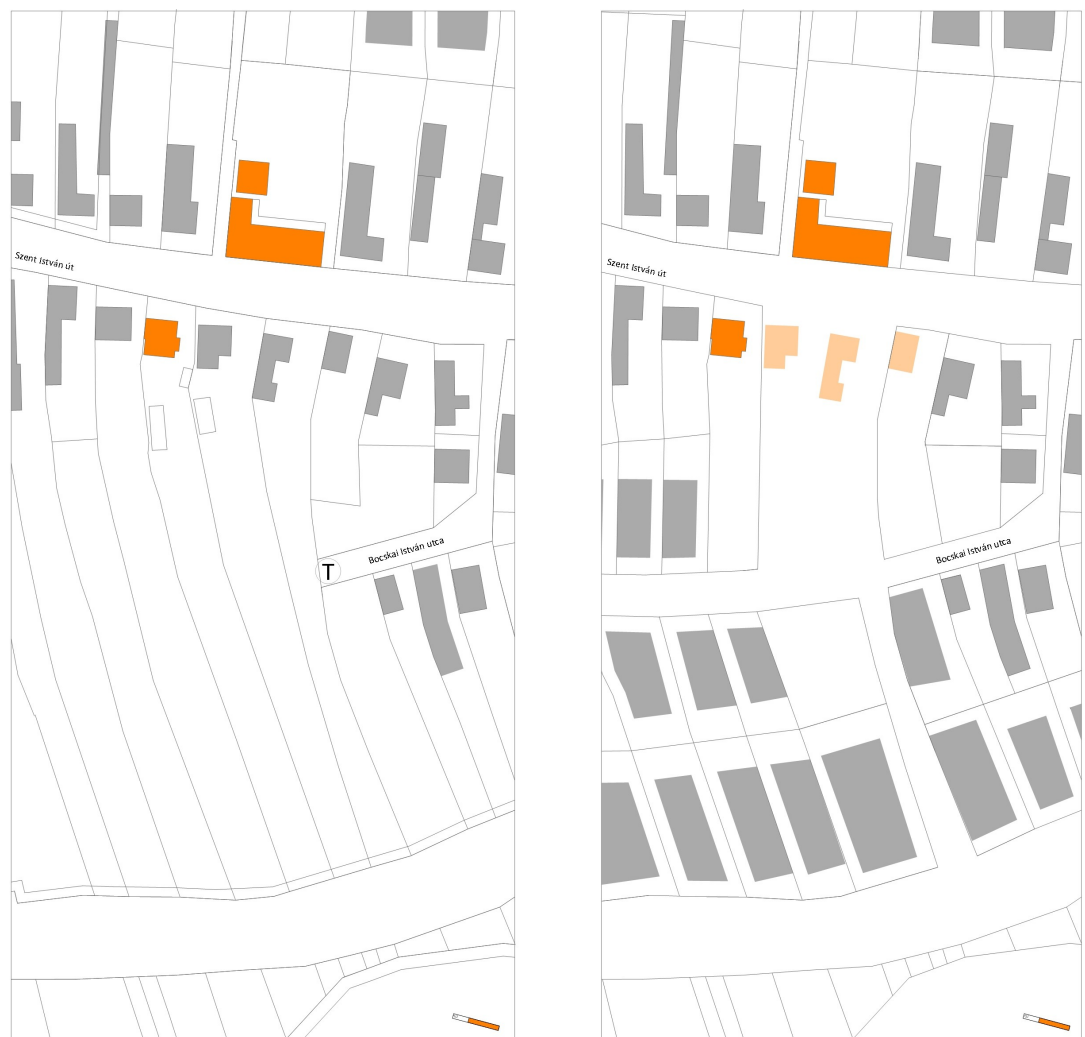
/A Szent István út térfala a leendő tér felé nézve, meglévő családi házakkal, a GAMESZ (Gazdasági Műszaki Ellátó Szervezet), és az Okmányiroda épületével./

/A terület panorámaképe a Sajó töltése felől./

Választott helyszín beépítési, rendezési koncepciója

A város régóta foglalkozik a terület problémájának rendezésével. A szükséges telkeket az önkormányzat folyamatosan felvásárolja amint lehetősége nyílik rá. A Városházával közvetlenül szemben lévő 4 telkek közül 3 már a város tulajdonában van. Egyiken az Okmányiroda, a másikon a GAMESZ épülete, a következő 2 telken családi házak állnak. Az első családi házból már kiköltöztek és eladták a területet az önkormányzatnak. A város tervei szerint a telkek egy részét összevonná és a már meglévő Bocskai István utcát, mely most zsákutca a telkek végében meghosszabbítaná. Attól nyugatra a Sajó irányába új telkeket osztanának ki. Az árvízvédelmi töltés felé új utcácska nyitása lenne indokolt, ami által a tér kapcsolódhatna gyalogos forgalommal, a nem sokkal délebbre a töltés túloldalán fekvő leendő szabadidőközpontoz.

/A régi telekrendszer a meglévő állapottal és az új telekrendszer az új szabályozási terv szerinti kiosztással, a lebontásra váró épületeket halványnarancssárga színnel jelölve./

A tér funkciója, programja

Az új téren olyan középületek jelennének meg, melyek méltóak arra, hogy egy város központjának térfalát alkossák.

Elsődleges szempont, hogy a város használni is tudná, és képes lenne megtölteni is ezeket az épületeket élettel. Így olyan funkciókat kerestem, amikre igény van jelen pillanatban a városban.

Következő fontos szempont volt, hogy a tér ne csak a nap 8 órájában működjön, amikor munkaidő van, hanem a nap közel 24 órájában.

A telepítendő épülettípusok:

- bankfiók
- irodaház
- étterem - cukrászda
- új EPSZK épület
(Egységes Pedagógiai Szakszolgáltató Központ)

Bankfiók: a városban jelen pillanatban csak egy bankautomata üzemel, így kézenfekvő lenne legalább egy kisebb bankfiók nyitása.

Irodaház: helyi cégek, vállalatok irodái, és gyógyszertár lenne benne. Többek között a Felsőzsolcai Logisztikai Ipari Parkot kezelő kft. és még sokan mások, melyekről külön listát lehetne írni. Az elbontásra váró GAMESZ épületből ide költözne át a szövetkezet.

Étterem – cukrászda: az új tér biztosíthatná forgalmát. A meglévő éttermek jóval távolabb helyezkednek el, így nem fedik le ezt a környezetet.

Új EPSZK : az EPSZK, az Egységes Pedagógiai Szakszolgáltató Központ rövidítése. Ez az intézmény 25 környező település gyermek és családvédelmét látja el törvényre emelt szinten. A központ segítséget nyújt 50 dolgozójával a sérült gyermekek oktatásában, és segédkezik előadásaival, foglalkozásaival a problémák kiszűrésében. Ez az intézmény jelen pillanatban egy többlakásos lakóépületben van berendezve, mely nem felel meg funkciójának, szükségleteinek.

Úgy gondolom egy új Egységes Pedagógia Szakszolgáltató Központ mindenki – a város és az intézmény – javára válhatna. A meglévő épület, mint ahogy írtam is, egy többlakásos lakóházban van, melyek önkormányzati lakások voltak egykoron. A lakások és emeletek összenyitásával egy szűkös, zezugos, áttekinthetetlen, mozgássérültek számára bejárhatatlan térrendszer jött létre. Az új épület sok problémát megoldhatna.

Az új EPSZK épülettömeg részben a leendő tér déli térfalát adná.

Elsősorban azért került a tér nyugati pontjára, hogy a gyerekek távolabb legyenek a tér keleti végét lezáró forgalmas főúttól.

Másodsorban pedig a tér távolabbi pontján az épülettömeg, funkciójából adódóan várhatóan nagyobb mozgást generál. Az EPSZK központ reggeltől estig tart foglalkoztatásokat minden korosztály számára. A környező épületeknek napi 8 óras munkaidejű kihasználtságuk van.

A környező épületek köztük a Központ várhatóan megnövekedő járműforgalmát az új mélygarázs nyelhetné el. A tér mellett a főúton halad el a települések közötti buszforgalom így jól megközelíthető tömegközlekedéssel is. Az épület nagyrészt csak gyalogosan lenne megközelíthető. A járműforgalmat bizonyos szintig korlátoznám, attól függetlenül, hogy a tér északi és déli oldalán is lenne egy kb. 3 méter széles burkolt útszakasz. Ezt mozgássérültek, azok hozzátartozói használhatnák vagy az épületek gazdasági feltöltésére szolgálhatna.

A tervezendő épület

A tervezendő épületben nem kell napi nyolc órán keresztül vigyázni a gyerekseregekre, aránylag rövid idejű, kis csoportos, vagy egyéni foglalkozások történnek az épületben így annak nem kell kötelező jelleggel földszintesnek lennie.

Jellemezni fogja bizonyos szintű játékosság, mert a most meglévő EPSZK épület is próbál kívül-belül a gyerekek felé nyitni, ami jellemzően a színhasználaton érhető tetten. Ennek mértékét egyeztetnem kell az intézet igazgatónőjével.

Az épülethez nem fog tartozni nagy játszóudvar, hisz nem az a cél, hogy a gyerek játékkal töltsse el itt az időt, de egy kis 15-20 fős játéktérre most is igény lenne. Közvetlen kapcsolat az udvarral gyakorlatilag sehol sem kiemelten indokolt.

A központ belső tereinek felépítése inkább irodaházra hasonlítana, hiszen itt szakmai segítségnyújtás folyik 0-99 éves korig, de jellemzően csak 0-18 éves korúak használják ki.

Településrendezési, építészeti, környezeti elővizsgálatok

A város szeretne egy teret a mostani Városházával szemben. Az egyutcás faluból várossá nőtt Felsőzsolca nem rendelkezik központtal. Ami jelen pillanatban központnak tekinthető az a település északnyugati csücskében található és helyzetéből adódóan nem tudja betölteni szerepét. A várost nyugatról határoló Sajó folyó miatt - mely a mindenkori határ Miskolc és Felsőzsolca között - csak kelet felé tudott terjeszkedni, ebből adódik a település közigazgatási külpontossága. Az új városi térrel szeretnénk ezt a nagyfokú külpontosságot részben oldani.

A tervezett tér

A meglévő telekrendszer, egy falu szövetét mutatja. A hosszú, majd' 200 m hosszú telkek rendszere alkalmas arra, hogy önkormányzati összefogással városi teret hozunk létre. A területen megtalálható 4 telekből már 3 önkormányzati tulajdonban van. A meglévő épületek lebontásával és új épületek elhelyezésével olyan teret próbáltunk létrehozni, mely kapcsolatot keres a Sajó folyóval és nem néptelenedik el délután 4 óra után. Így helyet kapott egy irodaház, egy panzió mely kihasználhatná az M30-as autópálya lehajtó közvetlen közelségét, és egy termálfürdő mely jó úton halad a megvalósulás felé, a feltáró fúrásokat már megkezdtek a területen. Összehasonlításképpen, a szomszédos községben 632 m mélyen 65 C fokos termálvizet találtak.

Az új tér funkciói között lenne egy új Egységes Pedagógiai Szakszolgálató Központ (EPSZK) épület, mely központ jelen van most is a városban, de méltatlan körülmények között próbálja elvégezni a környező 55 település ellátását. A tér délnyugati végében helyezkedne el, mert attól függetlenül, hogy középületről van szó, funkciójából adódóan nem kívánkozik a Szent István út melletti forgalmas, frekvenciált helyre.

A kiválasztott telek északkeleti-délnyugati tájolású és az északkeleti végénél lehetne megközelíthető, mely mellett a Bocskai István utca újonnan megnyitandó szakasza futna el.

Az átellenes oldalon is elfutna egy új szervízút, melyen kisebb forgalom és a kommunális hulladék elszállítása történne.

A telekrendszer enyhén dimbes-dombos, de a tereprendezés után a Szent István úttól a gát felé egy fokozatosan lejtő területet hoznánk létre. Itt kb. 1 m-t esne a terep közel 200 m-en keresztül, ami elenyésző lejtés így nem kellett igazodnom az épület metszetében a tereplejtéshez.

Az új épületek parkolási problémáit egy 72 férőhelyes új mélygarázs oldhatná meg.

A terület növényzete újonnan telepített az új térhez igazodva. A tér mélygarázs feletti részén zöldtető lenne kb. 70 cm -es földréteggel ami már elég nagyobb fák, dísfák számára is. A tér délnyugat felé fokozatosan veszíti el városi jellegét és próbál beleintegrálódni a gát mögötti fás területbe, ami a gyakorlatban kevesebb burkolatot és több növényzetet jelent a telepítésben.

A terület közműellátottságát a meghosszabbított Bocskai István utca felől lehetne biztosítani.

Építészeti műszaki leírás

Az épület alapkonceptiója:

A funkció ellentmondásokat hordoz magában. Egyrészt KÖZÉPÜLET ezért frekventált helyre kívánkozik. Egy városi térre, annak határoló térfala szeretne lenni. De funkciója, hogy a társadalom egy szűkebb rétegéhez szól, azokhoz akiket kivet a társadalom, vagy csak nehezen illeszkednek be abba, megkövetel bizonyos fokú INTIMITÁST.

Ennek az ellentmondásos kapcsolatnak a leképeződése és fokozása az épület, mely térszervezésében több lépcsőben épült fel.

1. Az épület egy fallal - egy közlekedővel - határolódik el a városi tértől, így a telek felé tud koncentrálni.

2. A közlekedőre kapcsolódnak blokkokban a különböző kiszolgáló egységek.

Keleti oldalra az érkezést, várakozást és adminisztrációt kiszolgáló terek, középre a foglalkoztatók, nyugati oldalra a nagyobb méretű közösségi terek kerültek.

Ezek a blokkok úgy helyezkednek el, hogy a lehető legtöbb funkcióhoz kapcsolódjon egy átrium, mint részben nyitott, részben zárt külső tér

3. A következő lépés a fokozatos kapcsolatfelépítés a külső terekkel.

Ebben a kapcsolatban az ihletet a Közel-Keleti kultúra adta, mely háromeinél már évszázadok óta működik az a fajta "szövetfal,-ablak", mely hol kőrácsozat, hol aprólékos fafaragás képében jelenik meg. Ez a "szövetfal" biztosítja a külső tér kapcsolatát a belső világgal anélkül, hogy azt megzavarná.

Ez a fajta szövetfal jelenik meg és szeparálja tovább az épület tereit, átmeneti köztes tereket hozva létre.

4. A végleges épületen dominál az áttört fal, mely hol az erkélyeket, hol az átriumokat, hol az azokhoz vezető átmeneti tereket határolják le. De megjelenik az alárendelt helyiségek nyílászáróin is ahol nem feltétlenül kellett a közvetlen napfény, de mégis hiányzott volna bármilyen kapcsolat a külső terekkel.

Felhasznált anyagok

Az épületet burkoló anyag egy Terca Valerian nevű téglá, mely vajsínű, rusztikus, kézzel vett.

A téglá mint anyag a réteges szerkezetmegoldásból és az épület koncepciójából adódott. A szín pedig bizonyos helyiségek tájolási problémáinak enyhítéséből és szintén az építészeti koncepcióhoz vezethető vissza. A téglá mint időtálló és jól modulálható anyag az alapja az építészeti koncepció épületszerkeztani megvalósításának.

A szövetfelületek koncepciója

1. Az áttört falak, melyek az átmeneti tereket határolják le, egyedi tervezés alapján készített téglarácsból épülnek fel.

Az alpméretet a Terca téglaburkolat Valerian nevű eleme adja. Ehhez kellett részben igazodnom dimenzióiban

2. Az egyedi téglá 1 méretéhez ragaszkodtam a szélességéhez, mert így tudtam beilleszteni a burkolat elemei közé. A hosszát megnőveltem, mert azt nem kellett igazítanom a burkolat tégláihoz és szükségem volt rá a nagyobb lyukméret elérése érdekében

3. A következő lépés az egyedi téglá magasságának megnővelése volt szigorúan a modulrendszer szabályai szerint.

A téglaméret magasságának növelését a megfelelő lyukméret elérése indokolta.

Gyakorlatilag egy meghosszabbított, kettős téglá méretű elemet alkottam, melyet be lehet illeszteni a Terca téglaburkolatba.

Ez biztosítja a fal folytonosságát az áttört terek lehatárolásainál.

4. A szövetfal úgy jön létre, hogy az egyedi téglaelemeket egymástól elhúzva téglarácsot alkotunk, tartva a téglakötés szabályait.

Így 160x168 mm-es lyukak jönnek létre, melyek az egész szövetfalhoz képest mérve kb. 38 %-os lyukbősséget adnak.

A tömör és nyitott felületek aránya azért fontos, hogy nappal megfelelő mennyiségű fény jusson be a zárt terekbe és télen is benapozható legyen az épület. Nyáron az áttört fal árnyékolóként működik

5. A szövetfödém követi a szövetfal koncepcióját és szerkesztését, de helyzetéből adódóan problémás lenne ezt is egyedi téglából megoldani, ezért úgy döntöttem, hogy az áttört födém monolit betonból készül el.

A betonlemez kizsaluzták, a lyukak helyére keményhab szigetelés kerülne, melyet szilárdulás után kivájnának, így jönne létre a szövetfödém.

Burkolatok

Az épület foglalkoztató, előadó, irodai tereiben hajópadló található. A tornaszobában szalagparketta, a vizesblokkban öltözőkben mázas burkolat, az archívumban esztrich padló van.

Minden pozitív sarok élvédővel lezárásra kerül.

A födémek alsó síkja felület nélküli látszóbeton.

Az épületen kívül az átriumokban és a bejárathoz vezető úton is kültéri telített keményfa burkolat, illetve kavicssterítés található.

A telek déli napos oldala burkolat nélküli füves-fás terület.

Tömörítvény

Tervezési helyszín

Felsőzsolca, a Városházával szemben a Szent István út nyugati térfalának rendezése, új tér és térfalak kialakítása.

Területrendezés, telekrendszer feldarabolása, új útszakaszok nyitása.

Tér kiképzése, funkciókkal való megtöltése, lehatárolása épülettömegekkel, parkolórendszer - mélygarázs – megtervezése.

Épület funkciója

EPSZK az Egységes Pedagógiai Szakszolgáltató Központ rövidítése. A központ segítséget nyújt a sérült gyermekek oktatásában, és segédkezik előadásaival, foglalkozásaival a problémák kiszűrésében.

Épület alapkonceptiója

A funkció ellentmondásokat hordoz magában. Egyrészt KÖZÉPÜLET ezért frekventált helyre kívánkozik. Egy városi térre, annak határoló térfala szeretne lenni. De funkciója, hogy a társadalom egy szűkebb rétegéhez szól, azokhoz akiket kivet a társadalom, vagy csak nehezen illeszkednek be abba, megkövetel bizonyos fokú INTIMITÁST. Ennek az ellentmondásos kapcsolatnak a leképeződése és fokozása az épület, mely a térszervezésében és az építészeti formálásban ölt testet.

Térszervezés

Az épület elzárkózik az új tértől egy közlekedő segítségével. A funkciókat felosztottam 3 nagy egységre melyek tömegükben is megjelennek. Ezek a tömegek elhúzva egymástól átriumokat és köztes tereket határolnak le.

Építészeti megformálás

A köztes tereket a keleti kultúra jól ismert elemeinek – kőrácsozat, farácsozat - ihletése határoolja. Egy szövetfal rendszert találtam ki, mely vizuálisan megszűri a kapcsolódó tereket. A szövetfalak egyedi méretű téglából készülnek. A szövetfödémek, melyek a köztes tereket fedik le betonból.

Az épület egyensúlyt próbál teremteni a tereiben az épület funkciójából adódó ellentmondás az intimitás és nyitottság között.

Summary

Planning site

Felsőzsolca Town, I organized the western space wall of the Szent István road in front of the Townhall, and I shaped a new square in front of it.

I made groundshaping, comminuted parcelsystem, and opened new passages. I filled with new functions, bordered with buildings, and planned a new parkingsystem.

Function of the building

EPSZK is the abbreviation of the Egységes Pedagógiai Szakszolgáltató Központ. The center lends a hand to the education of disabled children, and aids strain off problems with discourses and trainings.

Baseconcept of the house

The function involves paradox. On the one part it is a public building therefore it wants to stand in a central place, in a townsquare, it wants to be a border wall of it. But in function - the building communicates with the narrower layer of society, those who has been ejected by the society, or they just suit in it very hard - it demands some intimacy. The house has been designed for this paradox connection, which materializes in the spacesystem and in the architectural shaping.

Spaceorganization

The building keeps aloof the new square with the help of a hallway. I sectioned the functions into 3 large units, which appear in masses too. These masses bound atriums and liminality spaces with they pull away one another.

Architectural shaping

Inspiration of the middle east culture's wellknown elements – stone and wood trellis-work - border the liminality spaces. I designed a „texturewall”, which visually filters the connecting spaces. The „texturewalls” are made from bricks which have unique sizes. The „textureslabs”, which cover the liminality spaces are concrete-constructs.

The building tries to create balance in its spaces between the paradox of the house's functions – intimacy and publicity.